

มีข้อที่น่าคิดประการหนึ่งคือวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ แต่เดิมนั้นก็เป็นเพียงวัดเล็กๆ ที่ค่อนข้างห่างไกลความเจริญเพราะว่าอยู่ในเรือกในสวน การคมนาคมก็ไม่สะดวก สมัยนั้นรถยนต์ยังเข้าไม่ถึงวัด แต่ก็ยังมีบุคคลชั้นนำอย่างท่านนายกรัฐมนตรีให้เกียรติเดินทางไปร่วมในงานถึงที่วัด รวมทั้งแขกผู้มีเกียรติอื่นๆ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศอีกด้วย ทั้งนี้ก็เพราะบารมีของพระเดชพระคุณหลวงพ่อก็คือเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบมาโดยตลอด

เมื่อเราได้เห็นความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวงของวัดปากน้ำแล้ว ทำให้เราได้เห็นความเป็นนักบริหารที่ยอดเยี่ยมของ

หลวงพ่อบอกอีกด้วย ลำพังการดูแลเรื่องปากท้องเพียงเรื่องเดียวของพระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา รวมมากกว่า ๑,๒๐๐ คน ก็ไม่มีวัดใดในสมัยนั้นทำได้ ยังไม่ต้องกล่าวถึงเรื่องการเรียน การทำงาน ความเป็นอยู่ ฯลฯ ซึ่งหากผู้ที่เคยเป็นผู้บริหารมาบ้างย่อมจะซาบซึ้งดีว่ายุ่งยากเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่อง “คน” เพียงเรื่องเดียว ถ้าผู้บริหารมีบารมีไม่เพียงพอ หมู่คณะนั้นก็มันจะต้องระส่ำระสาย

หลักในการปกครองของท่านนั้น ที่เห็นได้ชัดประการแรกได้แก่ **พรหมวิหารธรรม** เรื่องเมตตาธรรมของท่านนั้นเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่เราท่านทั้งหลายเป็นอย่างดี ตั้งแต่เรื่องราวในวัยเด็กของท่าน และโดยเฉพาะการให้อาหารเป็นทาน แก่สุนัขพอมโซ ในยามที่ท่านเองก็หิวโหยเพราะอดอาหารนั้นเป็นที่ซาบซึ้งกันเป็นอย่างดี

ศิษย์ใกล้ชิดของท่านผู้หนึ่งกล่าวถึงปฏิบัติของท่านว่า “หลวงพ่อบอกให้ความเมตตากรุณาแก่ทุกคนอย่างเสมอภาค ท่านสอนให้ทุกคนมีเมตตา กัน ไม่ให้ดูหมิ่นเหยียดหยามกัน ท่านบอกว่าการดูหมิ่นเหยียดหยามกันแสดงให้เห็นถึงความปราศจากเมตตาในกันและกัน ใครที่มีนิสัยเช่นนี้ให้กลับใจเสียใหม่ ท่านบอกว่า บางคนดูหมิ่นผู้อื่นโดยที่ตัวไม่รู้ตัวก็มี เห็นว่าเขาเล็กกว่าด้อยกว่า สู้ไม่ได้ก็ว่าเอาตามชอบใจ พุดจา

ไม่พอเพราะ พุดจากักขะหยาบช้ากับเขา ท่านเปรียบเทียบว่า ‘เรือนยอดที่จะทำลายลงด้วยไฟนั้น เพราะไหม้แต่เรือนย่อยขึ้นไป’ ไหม้เรือนเล็กๆ ก่อนแล้วลามไปไหม้เรือนยอด ความร้อนเกิดจากชั้นน้อยขึ้นมาไหม้เรือนยอดได้ฉันใด ความเกลียดชังของผู้น้อยก็สามารถทำลายผู้ใหญ่ได้ฉันนั้น เมื่อเจอผู้ใหญ่กว่าก็ให้ตั้งอยู่ในความเมตตารักใคร่ ประารถนาให้เขาเป็นสุข เมื่อเจอผู้อยู่ในระดับเดียวกันก็มีเมตตาปรารถนาให้เขาเป็นสุข เมื่อเจอผู้ต่ำกว่าก็ให้มีเมตตาปรารถนาให้เขาเป็นสุข” หลวงพ่อท่านได้ช่วยเหลือเกื้อกูลคนไว้มาก ทั้งผู้ที่อยู่ประจำในวัด และคนที่อยู่นอกวัด ท่านทำตนเป็นที่พึ่งแก่ทุกๆ คน **ใครเดือดร้อนมาท่านไม่เคยปฏิเสธ** เด็กบางคนพ่อแม่เลี้ยงดูไม่ไหวท่านก็สงเคราะห์ให้มาอยู่วัด และอบรมให้การศึกษากันจนได้ดีไปหลายราย ท่านเปรียบตัวท่านเหมือนต้นไม้ใหญ่ในป่า เป็นที่พึ่งของฝูงนกให้ได้รับความสุขจากผลไม้และร่มเงา

ในแต่ละวันมีคนเป็นจำนวนมากมาราบหลวงพ่อ มีทั้งพวกที่ด้นดินเดินทางมาจากต่างจังหวัดไกลๆ และที่มาจากต่างประเทศก็มีไม่น้อย มีบางคนเจ็บไข้ได้ป่วยและยากจน ไม่มีญาติพี่น้องพามาแต่ก็พยายามหาทางมาพบหลวงพ่อเป็นที่พึ่งสุดท้าย เวลาหลวงพ่อรับแขกท่านจะไต่ถามทุกคนด้วยความเป็นห่วงทั้งเรื่องการเดินทาง ที่พัก การกินอยู่ ถ้าท่าน

ทราบว่าคุณนั้นยากจนมาก มีเงินมาเพียงค่าเดินทางเท่านั้น แม้แต่เงินจะซื้ออาหารก็ไม่มี หลวงพ่อท่านจะบอกอย่างเมตตาว่าให้ไปหาอาหารกินที่โรงครัว และท่านยังถามต่อไปถึงเรื่อง ที่นอนหมอนมุ้งว่ามีหรือไม่ ถ้าผู้ใดไม่มีท่านก็จะสั่งให้ ไวยาวัจกรของวัดคือ คุณประยูร สุนทารา จัดหาเครื่องนอน และที่ปักให้ด้วย เมื่อหลวงพ่อช่วยรักษาโรคให้หายหรือทุเลา เบบางพอที่จะเดินทางกลับได้แล้ว ท่านจะสั่งให้ไวยาวัจกร จัดค่าเดินทางกลับให้ด้วย

เพราะความเมตตากรุณาของท่าน ทำให้ท่านมีศิษยานุศิษย์มากมาย ศิษย์เหล่านั้นต่างก็พากันถวายจตุปัจจัยต่างๆ อยู่เสมอ แต่ท่านก็ไม่ได้เก็บไว้แต่เพียงผู้เดียว ท่านนำออก แจกจ่ายแก่พระภิกษุสามเณรทั่วถึงกันโดยไม่เสียดาย ท่านเก็บไว้แต่ที่จำเป็นต้องใช้เท่านั้น เพราะท่านคิดว่าทุกคนที่อยู่ในวัดเหมือนเป็นลูกหลานของท่านทุกคน ท่านเป็นห่วงทั้งเรื่องการกิน การอยู่ การศึกษาเล่าเรียน ความประพฤติ ท่านต้องการให้ทุกคนที่มาอยู่กับท่านมีความสุขสบาย จะได้มีกำลังศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติธรรมได้เต็มที่เพื่อเป็นที่พึ่งทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ ทั้งยังช่วยจรรโลงพระพุทธศาสนาด้วย ท่านถือว่าการพัฒนาประเทศชาติ ถ้าวัดสะอาดสวยงามเป็นที่เจริญตาน่ารื่นรมย์ บุคคลในวัดมีความสุขเจริญบริบูรณ์

มีระเบียบวินัย คนก็อยากเข้าวัดเพื่อมาพักผ่อนร่างกายและจิตใจ สังคมและประเทศชาติก็จะเป็นสุข

นอกจากนั้นหลวงพ่от่านยังเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ท่านเป็นคนเฉียบขาดมีสัจจะ พูดคำไหนต้องเป็นคำนั้น เพราะการปกครองคนหมู่มากให้อยู่ในระเบียบวินัยให้เกิดความพร้อมเพรียงนั้น ต้องมีกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติ ต้องอาศัยความเด็ดขาดและเที่ยงธรรมของผู้นำ ผู้ที่ละเมิดกฎจะต้องถูกลงโทษดัดเตือน และถ้ายังฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลประพฤติชั่ว และล่วงละเมิดศีลธรรม ดังนั้นไม่ว่าผู้ใดก็ตามถ้ากระทำความผิด ประพฤติตัวไม่เหมาะสมไม่ควร หลวงพ่от่านจะเรียกไปว่ากล่าวตักเตือน ถ้าทำผิดซ้ำท่านจะตักเตือนอีกครั้ง และถ้ายังขึ้นฝ่าฝืนกระทำความผิดอีกเป็นครั้งที่ ๓ ท่านจะสั่งลงโทษเช่น ให้กวาดบริเวณวัดบ้าง ให้ตัดไม้ทำฟืนส่งโรงครัวบ้าง และถ้าบุคคลผู้นั้นยังขึ้นกระทำความผิดซ้ำอีก หลวงพ่от่านจะให้ออกจากวัด ท่านบอกว่าท่านไม่ได้ไล่ แต่กฎระเบียบไล่ กล่าวคือเมื่อบุคคลนั้นๆ ได้ลงชื่อรับทราบกฎระเบียบไว้แล้ว เมื่อกฎระเบียบระบุว่าให้ออกจากวัด เขาผู้นั้นก็ต้องปฏิบัติตาม

หลวงพ่от่านไม่เพียงสั่งสอนผู้อื่นให้ประพฤติปฏิบัติดีอย่างเดียว ท่านเองก็ได้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างอันหาที่ติ

ไม่ได้ ทั้งในด้านความสะอาดเรียบร้อยของเครื่องนุ่งห่ม การปฏิสังขารไฟเราะ ไม่เคยพูดให้ผู้ใดกระทบกระเทือนใจ ไม่ว่าใครมีความทุกข์ความเดือดร้อนมาปรึกษาท่าน ท่านรับฟังและให้คำแนะนำที่มีประโยชน์แก่ทุกคน ท่านมีแต่ปิยวาจาให้คนฟังสบายใจและสั่งสอนศิษย์ทุกคนไม่ให้พูดแบบมีเหล็กใน คือไม่ให้ใช้วาจาที่มุ่งแทงใจผู้อื่น เวลาที่มีผู้มาเยี่ยมเยียนให้พูดจาปฏิสังขารต้อนรับอย่างดี ท่านบอกเขาจะได้ นำมงคลมาให้ แต่ถ้าเราปฏิสังขารไม่ดี เขาก็จะนำมงคลกลับไป และทั้งอัปมงคลไว้ให้

ทุกคนที่มาหาท่าน ท่านจะต้อนรับอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันหมด ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใครมียศฐาบรรดาศักดิ์ยิ่งใหญ่ขนาดไหน หรือจะเป็นสามัญชนคนธรรมดา ปกติเวลาท่านออกมารับแขกนั้น ท่านจะนั่งบนเก้าอี้ ส่วนแขกทุกคนนั่งกับพื้นเสมอเหมือนกันหมด

หลวงพ่อบอกท่านไม่ติดในเรื่องลาภสักการะ ท่านมีจิตเมตตาช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยไม่เลือกหน้า ไม่หวังสิ่งตอบแทน ผู้ใดจะทำบุญถวายเงินหรือสิ่งของใดๆ แก่ท่านหรือไม่ทำเลย ท่านก็ไม่ติดใจ ท่านสั่งสอนผู้ที่ได้วิชาธรรมกายให้ช่วยเหลือคนโดยไม่หวังในลาภสักการะ เพียงมีอาหารยังชีพไปวันๆ เพื่อการปฏิบัติกิจภาวนาก็พอแล้ว ท่านถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้

ที่ได้ธรรมกายทุกคนจะต้องแก้ไขความทุกข์ยากเดือดร้อนของ
ทุกๆ คนที่มาหา ให้ต้อนรับด้วยอาการยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ให้
แสดงอาการเบื่อหน่ายหรือรังเกียจ ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้ม-
แข็งอดทน มีผู้สังเกตเห็นแขกที่มาพบท่านบางคนพูดเรื่องไร้
สาระน่าเบื่อหน่าย บางคนก็พูดแต่จะเอาประโยชน์ตน แต่
หลวงพ่อก็รับฟังอย่างยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ว่ากล่าวอะไร
บางคนนำเรื่องชีวิตคู่มาปรึกษาท่าน ท่านก็ให้คำแนะนำใน
ทางที่ถูกที่ควรเสมอ

ท่านให้ข้อเตือนใจเสมอว่า คนจะอยู่ให้เป็นสุขได้ทุกที่
ทุกแห่งนั้น **ต้องทำตาของตนให้เหมือนตาไม้ไผ่ ทำใจให้**
เหมือนใจด้ายใจไหม ทำหูให้เหมือนหูกระต่าย ทำตัวให้
เหมือนผ้าขี้ริ้ว ท่านสอนให้พระภิกษุสามเณรสันโดษยินดีใน
ปัจจัยตามมีตามได้ ไม่ทำให้ผู้เลี้ยงเดือดร้อน ท่านเปรียบ
เทียบว่าเหมือนกับม้าหรือช้างที่เลี้ยงง่าย เจ้าของให้หญ้าสดก็
ต้องกินหญ้าสด ให้หญ้าแห้งก็ต้องกินหญ้าแห้ง ให้รำก็กินรำ
ให้ข้าวสุกก็นินข้าวสุก ให้ข้าวตากก็กินข้าวตาก ให้อะไรกิน
อย่างนั้นตามหน้าที่ กินโดยเคารพ กินไม่สุรุ่ยสุร่าย กินอย่าง
ตั้งอกตั้งใจ ภิกษุสามเณรต้องเป็นผู้เลี้ยงง่าย เมื่อเขาเลี้ยง
อย่างไรต้องบริโภคอย่างนั้น ให้ผู้เลี้ยงดีอกดีใจขึ้นอกชื่นใจ
พระอริยบุคคลทั้งหลายล้วนแต่เป็นผู้เลี้ยงง่ายทั้งนั้น ไม่มีผู้ใด

เลี้ยงยากเลย เป็นที่เบาใจในทางพระพุทธศาสนา ปุณฺชนกั
ต้องประพடுத்தัวให้เลี้ยงง่ายจะได้เป็นอายุพระพุทธศาสนา

ท่านเปรียบเทียบว่า บ้านเรือนจะเจริญได้เพราะมีพ่อ
บ้านแม่เรือนรู้จักจ่ายใช้สอยทรัพย์ และรู้จักปกครองบ้าน
เรือน วัดก็เช่นเดียวกันจะเจริญได้เพราะอาศัยสมภาร ถ้าไม่
มีสมภารเป็นต้องแตกสลาย หรือถ้าสมภารไม่ฉลาด วัดนั้นก็
ทรุดเสื่อมสลายเช่นกัน ถ้าสมภารเปื่องปราดดี วัดนั้นก็เจริญ
ท่านบอกว่าถ้าสมภารไม่สามารถทำให้วัดเจริญได้ก็อย่าทำลาย
ของเดิมที่เขาทำไว้แล้ว ท่านเองไม่ใช่แต่เทศน์อย่างเดียว สอน
วิชาธรรมกายก็ได้ หาเงินสร้างโรงเรียนก็ได้ ทำได้ทุกอย่าง
วัดที่เป็นอยู่ได้เพราะสมภารเป็นสำคัญ แต่สมภารก็ต้อง
อาศัยพระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ร่วมมือร่วมแรงกัน
ส่วนศิษย์ที่เป็นฆราวาสนั้น ท่านก็สอนให้รู้จักใช้จ่าย
ทรัพย์ให้เป็น ให้กินอยู่อย่างประหยัด เพราะท่านทราบดีว่า
ทรัพย์นั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ครองเรือน ทุกคน
ต้องประกอบอาชีพการงานหนักลำบากยากเข็ญ เพราะต้อง
การทรัพย์มาจ่ายใช้สอยบำรุงตนและครอบครัวให้มีฐานะ
มีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย แต่ถ้ามีทรัพย์แล้วไม่รู้จักใช้
หรือใช้ไม่เป็น ก็จะไม่วันตั้งหลักฐานได้ ท่านพูดบ่อยๆ ว่า
คนฉลาดกินเพื่อยู่ แต่คนโง่อยู่เพื่อกิน

หลวงพ่от่านเป็นผู้ที่รู้คุณค่าของข้าวของทุกอย่าง แม้แต่ของเล็กๆ น้อยๆ ที่คนทั้งหลายละเลย เวลาท่านเดินไปฉันทดาหารที่โรงครัว ท่านเห็นข้าวสารตกหล่นอยู่แม้เพียงเล็กน้อย ท่านจะเรียกเด็กมาเก็บ เนื่องจากผู้มีจิตศรัทธา นำข้าวสารบรรจุถุงมาถวายหลวงพ่อเสมอๆ ท่านเห็นว่าข้าวสารที่ตกอยู่แต่ละครั้งแม้จะน้อยนิด เมื่อบ่อยครั้งเข้าก็เป็นจำนวนมากพอที่จะเลี้ยงคนได้หลายคน

แม้แต่เครื่องนุ่งห่ม ท่านก็ประหยัด ทั้งๆ ที่ท่านได้รับถวายไตรจีวรใหม่ๆ อยู่เสมอ แต่ท่านก็มักจะแจกพระภิกษุสามเณรหมด ตัวท่านเองใช้แต่ของเก่า พอเก่ามากๆ เข้าท่านก็ให้ซ่อมแซมใช้ต่อไป ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ท่านสั่งให้แม่ชีเอาอังสะหลายๆ ตัวที่ไม่ค่อยได้ใช้มาเย็บต่อกันเป็นจีวร แต่เนื่องจากอังสะแต่ละตัวมีสีไม่เหมือนกัน ดังนั้นจีวรผืนนั้นของท่านจึงมีหลายหลากสี ทั้งเหลืองเข้ม เหลืองแก่ สีกากี ท่านเอาไปแจกพระเณรองค์อื่นๆ ก็ไม่มีใครรับ ท่านเลยใช้เอง เวลาเดินไปฉันทดาหารท่านก็ครองจีวรผืนนี้ไป ในขณะที่พระลูกวัดมีจีวรใหม่ๆ ต่อมาศิษย์ผู้หนึ่งทนดูไม่ได้เลยขอจีวรผืนนี้จากท่าน บอกว่าจะนำไปบูชา

หลวงพ่от่านเป็นผู้เลิศด้วยกตัญญูทวาทิตา ใครที่เคยอนุเคราะห์ท่านมาก่อนท่านไม่เคยลืมบุญคุณ พยายามหา

ทางตอบแทนอยู่เสมอ เช่นอุบาสิกานวม แม่ค้าขายข้าวแกง
ที่เคยจัดภัตตาหารเพลมาถวายท่านเป็นประจำสมัยที่ท่านอยู่
วัดพระเชตุพนฯ ต่อมาเมื่ออุบาสิกาท่านนี้ชราและทุพพลภาพ
หลวงพ่อบุญราโชวาทจึงได้รับตัวมาอุปการะ โยมแม่ของท่านก็
เช่นกัน ท่านได้อุปถัมภ์อย่างดี สร้างที่อยู่ให้ได้รับความสะดวก
สบายจนตลอดชีวิต นอกจากนี้เมื่อสมเด็จพระวันรัต (ติสส-
ทตฺตเถร) ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอภาษีเจริญ ปก-
ครองวัดปากน้ำ และเป็นผู้เห็นชอบให้หลวงพ่อกุศลมาเป็นเจ้า-
อาวาสวัดปากน้ำ ได้อาพาธ หลวงพ่อกุศลก็อุปถัมภ์เรื่องภัต-
ตาคารอย่างเต็มที่เป็นการสนองพระคุณ

หลวงพ่อกุศลเป็นผู้เคร่งครัดในระเบียบวินัย ถือความ
พร้อมเพรียงสามัคคีเป็นสำคัญ ทุกคนในวัดจะต้องมีวัตร
ปฏิบัติเหมือนกัน ทำสิ่งใดก็ต้องทำให้พร้อมเพรียงกัน ไม่มี
การขัดแย้งกัน พระภิกษุสามเณรหรือแม่ชีต้องลงสวดมนต์
ทำวัตร ฟังเทศน์ ฟังธรรมพร้อมกันทุกคน หลวงพ่อกุศลท่าน
ก็ไม่เคยขาดกิจเหล่านี้ ท่านถือเป็นกรณีพิพาทที่ท่านต้องเป็น
ประธานทุกเมื่อ บางครั้งท่านไม่ได้แสดงพระธรรมเทศนาเอง
ท่านก็ลงมาร่วมฟังอยู่ด้วย หลวงพ่อกุศลท่านยังอยู่เสมอว่า การ
ทำสิ่งใดให้พร้อมเพรียงกัน ได้ชื่อว่ามีสามัคคีในหมู่

ท่านให้อรรถาธิบายว่า ความเลื่อมใสในหมู่มีอยู่แก่บุคคลใด บุคคลนั้นได้ชื่อว่าเป็นคนไม่ยากจน แต่เป็นคนมั่งมีอยู่ในลัทธิใดต้องไม่รังเกียจเด็ดจันท์ ต้องเอาใจใส่แนะนำ ตักเตือนซึ่งกันและกัน ไปก็ไปในหมู่เดียวกัน พวกเดียวกัน หลวงพ่อท่านสอนเสมอว่า การปฏิบัติให้พร้อมเพรียงกันในหมู่คณะทำให้เป็นสุข ไม่เกิดการทะเลาะเบาะแว้งการวิวาท การแตกความสามัคคี หมู่คณะก็เจริญไม่เกิดปัญหา ถ้ามีปัญหาใดๆ เกิดขึ้นก็สามารถแก้ไขลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะมีสามัคคีธรรม แม้แต่การโกนผมของพระภิกษุสามเณรและแม่ชี ท่านก็ต้องการให้โกนผมให้พร้อมเพรียงเหมือนกันหมดทุกคน ในวันเดียวกัน ถ้าผู้ใดไม่โกนผมท่านจะพูดว่า แม้แต่หัวมันยังไม่สามัคคีแล้วใจจะสามัคคีได้อย่างไร ท่านมักจะยกนิทานเรื่องนกกระเจาแบกฝูง มาเล่าให้ฟังเป็นอุทาหรณ์เวลาที่มีการอบรมพระภิกษุสามเณร **ท่านไม่ต้องการให้พระภิกษุสามเณร แม่ชี อุบาสกอุบาสิกา ในวัดเป็นอย่านกกระเจาแบกฝูง ท่านต้องการให้เป็นอย่างนกที่สามัคคีกัน**

เรื่องการปกครองดูแลวัด ท่านก็หมั่นตรวจตราให้มีความสงบเรียบร้อยอยู่เสมอ แม้ว่าเวลาส่วนใหญ่ท่านจะอุทิศให้กับการเจริญภาวนาและเผยแผ่วิชชาธรรมกายก็ตาม ในตอนกลางคืนท่านก็เดินตรวจวัดทุกคืน แม้เวลาที่ฝนตกพริ้วๆ

ท่านว่ามีคนสองประเภทที่ชอบเวลาเช่นนั้น คือพวกมิจฉาชีพ กับพวกเจ้าชู้ นอกจากนั้นท่านก็ต้องการสวดสรวงดูแลสมาชิก ภายในวัดว่า มีใครแอบออกไปเที่ยวหรือว่ามีการมั่วสุมทำ อะไรกันหรือไม่ ระหว่างนั้นถ้าพบใครนั่งสมาธิหรือท่องหนังสือ ท่านจะพอใจมาก

หลวงพ่от่านเป็นผู้ที่เข้มงวดกวดขัน แต่ท่านไม่ใช้อารมณ์ นอกจากนั้นท่านยังเป็นผู้ที่อารมณ์ดีและมีอารมณ์ขันอีกด้วย เสียงหัวเราะหรือน้ำเสียงของท่านนั้น ทุกคนสัมผัสได้ถึงความเมตตากรุณาของท่านอย่างชัดเจน เช่น ครั้งหนึ่งอุบาสิกาในวัดที่ช่วยงานท่านอยู่เป็นประจำได้ออกไปตัดผม เมื่อกลับมาหลวงพ่от่านถามว่าเสียค่าตัดเท่าไร เมื่อได้รับคำตอบว่า ๑๕๐ บาท ท่านก็พูดว่าแพงแต่ก็สวยดี แต่หลวงพ่อว่าชนหน้าแข็งหลวงพ่อสวยกว่าเพราะมันหยิกธรรมชาติ ไม่ต้องเสียเงินตัด

หลวงพ่от่านเห็นคุณค่าของเวลาเป็นอย่างมาก ท่านมักอบรมให้ลูกศิษย์เห็นค่าของเวลาอยู่เสมอ ท่านว่า ยังมีอีกหลายคนที่ยังมัวแต่ชมสวนดอกไม้อยู่ในโลก ชมรูปบ้าง เสียงบ้าง กลิ่นบ้าง รสบ้าง ไม่ได้ไปไหนกับเขาเลย บางคนไปแล้วก็เลี้ยวกลับ ไม่ไปจริงๆ ไปเฟลิดเฟลิดในบ้านในเรือนกันอีกแล้ว ทำกลับๆ กลอกๆ จะเอาชีวิตไม่รอด ท่านสอนให้ปฏิบัติ

ธรรมจริงจัง ถ้าทำจริงแล้วต้องได้ทุกคน ที่ไม่ได้คือทำไม่จริง
ท่านสอนให้ทำจนถึงที่สุด ไม่ว่าจะเห็นหรือไม่เห็นก็ให้ปฏิบัติ
เรื่อยไป อย่าปล่อยให้กาลเวลาล่วงเลยไปโดยเปล่าประโยชน์
ท่านว่าการจะเข้าถึงธรรมต้องปล่อยชีวิตจิตใจให้หมด ไปรัก
ไปห่วงอะไรไม่ได้ ถ้ายังรักยังห่วงอยู่ไปไม่ถึงเด็ดขาด

ด้วยความหมั่นมั่นใจไม่ประมาท
รักษาอาตม์ข่มใจไว้เป็นศรี
ผู้ฉลาดอาจตั้งหลักพำนัคดี
อันห่วงน้ำไม่มีมารังควาน
(ห่วงน้ำหรือโอหะคือ กาม ภพ ทิฏฐิ อวิชชา)